

Paprazník

Noviny
obce Papradno

Ročník VI.

Október 2008

Dni sa krátia

Jeseň je krásne obdobie. Farebné, voňavé a tak trochu aj nostalgické. Zberáme úrodu našich rúk a tento rok je, chvalabohu, bohatý.

Ako sa nám krátia dni chýbajú nám slnečné lúče na zohriatie. O to viac by mali byť prežiarené naše vzťahy. Aby sme sa aj v sychravom počasí zohriali na láske dávanej aj prijímanej; aby jeseň života bola slnečná pre našich starších; aby deti naberali vedomosti, ale aj úctu k ľuďom a hodnotám.

Pre ešte krajší pobyt v Javorníkoch

Slovo starostu

Vážení spoluobčania,

Skončilo sa obdobie prázdnin a dovolení. Už zase máme svoje každodenné povinnosti, či už v škole alebo v práci a na letné oddychové mesiace už len spomíname.

V našej obci za posledné tri mesiace sme sklaudovali rozostavané stavby. Okrem toho sme udržiavali poriadok v obci, pretože množstvo komunálneho odpadu sa opäť zvýšilo a naši niektorí spoluobčania aj keď vidia, že je veľkorozmerný kontajner už naplnený, nie aby počkali pokiaľ bude vyprázdnený, ale jednoducho svoj odpad vysypú vedľa neho. Pokiaľ si tento neuduh neodstránime spoločnými silami, bude naša obec vyzerať nepekne, tak ako v niektorých dňoch. Nemôžeme čakať, že všetko vyčistia pracovníci OÚ, ktorí sú zamestnaní na aktívnej činnosti. Toto isté sa týka aj vykosenia tráv okolo svojich plotov a hlavne okolo starých neobývaných chalúp. Tento neporiadok je potom vizitkou všetkých občanov obce.

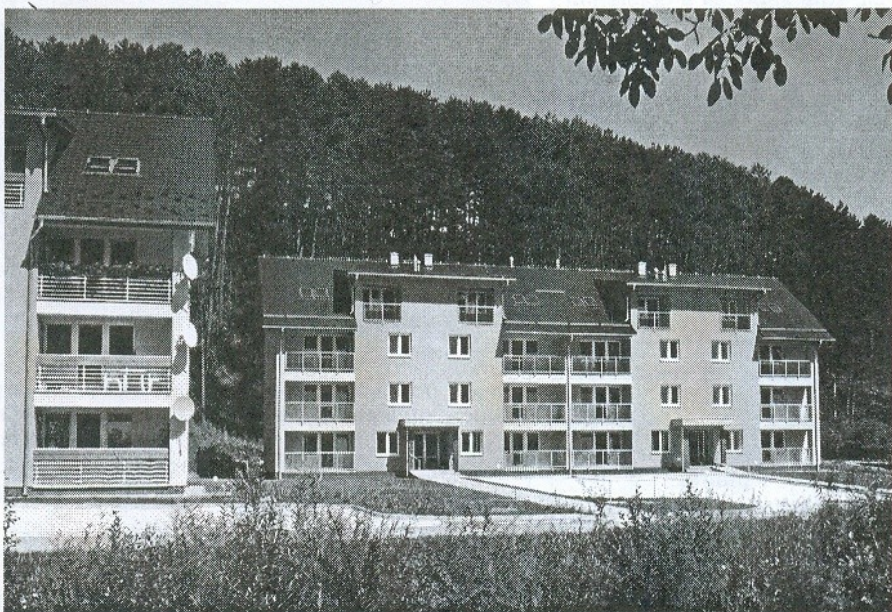
Nová 16 bytová jednotka

Dňa 5.9.2008 sme slávnostne odovzdali do užívania novú bytovku za prítomnosti poslankyne SNR Milady Belásovej, riaditeľa ŠFRB SR Ing. Kašubu a ďalších významných hostí a pracovníkov, ktorí sa podieľali na príprave a realizácii tejto stavby. Byty boli odovzdané 16 mladým rodinám, ktoré v nich určite nájdu svoju rodinnú pohodu.

pokračovanie na str. 2

Javornický hrebeň je malebným, prírodne, kultúrne a historicky zaujímavým územím na hranici medzi Slovenskou a Českou republikou. História osídlenia tohto územia človekom nie je dlhá, ale aj napriek tomu je nezmazateľne vpísaná do charakteru tunajšej valašskej krajiny. Pre svoju jedinečnosť sa toto územie stalo súčasťou dvoch chránených krajinných oblastí – CHKO Kysuce a CHKO Beskydy (ČR)

čítajte na str. 5 – 6

Slovo starostu

pokračovanie zo str. 1

Prajem všetkým nájomníkom, aby sa v nových bytoch dobre cítili a spokojne prežívali svoj rodinný život.

Projekt INTEREG III.A - turistické trasy a odpočívadlá.

Stavbu sme ukončili v stanovenom termíne 30. 6. 2008. Teraz zostáva na nás a návštevníkoch Papradna, aby sme využívali nové objekty pre účel, pre ktorý boli vybudované. Verím, že aj táto stavba z časti skrášľila našu rekreačnú časť obce – Podjavorník.

Vodovod

V dnešných dňoch končia práce na časti vodovodu a to od Koškovského potoka po koniec hornej cesty od farského úradu smerom na dolný koniec.

Pred pokladáme, že záujemci o prípojky vody z tejto časti obecného vodovodu sa môžu napájať od 10. 10. 2008.

Výmena verejných svietidiel

Podarilo sa nám zabezpečiť štátnu finančnú dotáciu z ministerstva financií SR, ktorá bola dňa 26. 9. 2008 doručená našej obci. Jej hodnota je 290 000,- Sk účelovo na výmenu svietidiel.

Montáž si obec zabezpečí a uhradí z vlastných finančných prostriedkov. Chceli by sme vymeniť všetky staré svietidlá o výkone 250 W a nahradiť ich úspornejšími 70 W. Práce budeme realizovať v priebehu októbra a novembra tohto roku.

Okrem týchto uvedených akcií, sme započali s oploštením ihriska s umelou trávou na futbalovom ihrisku, opravu a čistenie kanálov na dažďovú vodu a dokonca tohto roka by sme chceli vymeniť autobusovú čakáreň oproti Jednote na dolnom konci.

Verím, že tieto práce zrealizujeme v stanovenom termíne, aby slúžili našim občanom.

Štefan Hatajčík

Prehrám videokazety na DVD

+ platne
a audiokazety na CD

Rýchlo a lacno !!!

Kontakt: 0908 728 564

Blahoželáme

**Nech aj ďalšie roky vám prinesú veľa
spokojnosti, hojnosti, radosti,**

**Nech vaši blízki sú vám oporou
v dňoch pochemúrnych.**

Zlatá svadba

16. 8. **Štefan Hároník a Anna Palková**

16. 8. **Martin Balušík a Mária Palková**

Diamantová svadba

28. 9. **Jozef Mikulínek a Irena Hrebičíková**

Do stovky ešte rok

**Dňa 22. 9. 2008 sa dožil
Štefan Zboran krásnych 99 rokov**

Najstarší občan Papradna ako aj najstarší hasič, člen dobrovoľného hasičského zboru, žije v Domove dôchodcov v Papradne a teší sa dobrému zdraviu. V mene obce a papradnianskych hasičov zblahožovali pánovi Štefanovi starosta obce Štefan Hatajčík a veliteľ hasičov Pavol Zdurjenčík.

Chcem poďakovať aj prostredníctvom Polazníka poslancom obecného zastupiteľstva, zamestnancom obecného úradu a najmä pracovníkom, ktorí sú zamestnaní v aktívnej činnosti. V júli t. r. títo chlapi vykonali kus práce pri regulácii obecného kanála v strede obce. Bola to namáhavá robota, za čo si zaslúžia pochvalu a poďakovanie.

Za všetkých, ktorým sa tak zlepšilo životné prostredie

Ďakuje H. Turičíková

Matričné okienko

★ Víťame vás

Stella Hrebičíková 23. 7.

Marcel Matejka 29. 7.

Pavol Fábik 5. 8.

† Životnú pozemskú púť
ukončili naši spoluobčania

Albert Boželník (1934) 6. 4.

Mária Slivoníková (1962) 27. 6.

Emília Gabrišová (1929) 6. 7.

Marian Zboran (1958) 12. 8.

Gašpar Kolkus (1935) 26. 8.

Ružena Jureníková (1945) 20. 9.

Anna Pecníková (1931) 26. 9.

Pavol Lapúnik (1936) 26. 9.

Ladislav Lališ (1946) 29. 9.

Emília Kolkusová (1934) 1. 10.

Alexander Šamaj (1928) 1. 10.

PREDÁM

- valec do hoblovačky, š. 30 cm a domčeky, mahagónové dvere 2/3 sklo 80 P, oceľové zárubne 80 L, 80 P. Tel. 0903 248 071.

- zánovný liatinový kotol na plyn Protherm MEDVEĎ 20 PLO, dvojkolesovú oceľovú káru továrenskej výroby, pozinkovanú a čierne rúry rôznych priemerov, 30 kusov škvarovej kvádry š. 30 cm. Tel. 0903 248 071.

- peknú sedačku do obývačky. Tel. 4393 168, 0911 707 017.

- oceľovú dvojkolesovú káru s gumovými kolesami. Tel. 0903 248 071.

- interiérové dvere, 80 P, nové. Tel. 0904 986 029.

KÚPIM

- starší rodinný dom, prosím o pomoc pri jeho kúpe. Tel. 0904 239 870.

- drevenicu pred rekonštrukciou v Papradne a okolí Tel. 0903 325 250

Prepisujem texty na PC!

- bakalárske, diplomové, rigorózne práce... z písomnej podoby, strojopisu, príp. diktovaním.

Rýchlo a za rozumnú cenu.

Kontakt: 0908 839 239

Opatrím

* dieťa alebo staršiu osobu.

Tel. 0911 393 628

Vitajte medzi nami

Slávnostné uvítanie detí sa konalo 2. októbra. Od obecného úradu 19 nových spoluobčanov dostalo vkladnú knižku so sumou 5 000 Sk.

19. júla sa naši "starí páni" zúčastnili priateľského medzištátneho futbalového stretnutia v družobnom meste Karolínka v Českej republike. Priateľský zápas skončil víťazstvom domáceho mužstva 4:2. Aj napriek neúspechu bola dobrá priateľská nálada, výborné pohostenie, spoločne sme si zaspievali o čo sa zaslúžil aj Ivan Šípek s harmonikou.

O týždeň neskôr 26. 7. 2008 si naši "starí páni" opätovne zahrali futbal v Českej republike. Tento raz to bolo v obci Jankovice, kde zahrať si futbal s miestnymi hráčmi sa stalo tradíciou.

Zúčastnili sme sa turnaja, v ktorom súťažilo 8 mužstiev. Papradno sa umiestnilo na druhom mieste. O finále sme hrali s hosťovským tímom Jankovic. Nálada bola výborná, o ktorú sa vo veľkej miere zaslúžil náš Ivan Šípek so synom Jurajom. Naše mužstvo s fanúšikmi sa nedalo zahanbiť a doviezlo do Jankovic papradňanskú krúpnu babu, na ktorej si účastníci turnaja pochutnali a do "nebies" vychválili. Chceme poďakovať "skalným fanúšikom" - pánom a dámam z Papradna za obetavé povzbudzovanie, ako aj všetkým sponzorom, ktorí nám na tieto dve stretnutia prispeli. Ďakujeme aj vodičovi autobusu za bezpečnú dopravu.

Ján Macošinec a Zdeno Zboran

V našej obci

BOLO

6. júla

Turnaj O pohár starostu

začínal v nedeľu 6. júla zápasom našich hráčov s Jasenicou (3:1), potom Prečín hral s domácimi dorastencami (3:1). Finále skončilo 1:1, na penaltu boli úspešnejší hostia, a tak pohár sme po dlhom čase „pustili“ k súperovi. S odmenami odchádzali brankár Budaj z Prečína, dorastenec Patrik Trúchlik za 4 góly a vlastne každý hráč, pretože mužstvá dostali voľný vstup na bowling do hotela Podjavorník. Hráči i diváci vyprázdnili dva kotly gulášu, k tomu chutilo aj dobre chladené pívko.

16. a 17. august

Tretí augustový víkend má v Papradne už niekoľko rokov svoj pevný program. JAZDECKÉ HRY na farme Anny Beníkovej prilákajú návštevníkov z mesta a Papradnianskej doliny, súťažiacich z celého Slovenska. Westernové disciplíny a kovbojské hry, atraktívne súťaže nielen pre jazdcov na koňoch ale aj pre divákov, bohatý sprievodný program v sobotu i nedeľu, chutné občerstvenie sú pozvánkou prežiť v našom chotári zaujímavý čas. Tak tomu bolo aj 16. a 17. augusta a podujatie ukončila tombola s množstvom cien.

**Na Morave
nám bolo
veľmi dobre**

BUDE

19. októbra

o 15. h sa v KD stretnú naši skôr narodení občania pri príležitosti Mesiaca úcty k starším. Pozdravia ich deti z materskej a základnej školy, členovia folklórnej skupiny Podžiaran vystúpením plným tanca a spevu.

26. októbra

Sa stretneme v kinosále KD o 15.00 s naším rodákom Štefanom Melišom pri príležitosti uvítania jeho novej knihy.

29. novembra

ONDREJOVSKÉ HODY

Obec Papradno – obecný úrad, Rímskokatolícky farský úrad v Papradne vás pozývajú na Ondrejské hody. Program:

- 14.15 Sprievod od KD do kostola
- 14.30 Slávnostná sv. omša
- 16.00 Kultúrny program v kinosále KD
- Žrebovanie tomboly
- 20.00 Tanečná zábava
- 24.00 Žrebovanie tomboly

5. decembra

Navštívi deti v materskej a základnej škole Mikuláš.

26. decembra

O 20. h vo veľkej sále KD začne Štefanská zábava, na ktorú vás pozýva Miestne kultúrne stredisko Papradno.

Pre mladých budú v kultúrnom dome poriadane dvakrát do mesiaca DISCOTÉKY.

Inzeráty pre občanov

v novinách **Polazník**

sú **zdarma**

(dajte ich do schránky

na OÚ),

pre podnikateľské subjekty

10 Sk/cm²

Na prízemí OcÚ

je schránka pre vaše

príspevky, námety

a inzerciu do Polazníka.

Dúfame, že sa zaplní už do budúcich novín.

Chorí – poklady farnosti

Na korejskej fare sa pýtal kňaz príbuzných, ktorí prišli vybavovať pohreb: „A bol ten váš otec aj zaopatrený?“ A dočkal sa takejto odpovede: „Ale áno, pán farár, pravdaže bol, veď sme mu aj nové papuče kúpili...“ Každému skutočnému kresťanovi je iste jasné, že kňazovi šlo o iné zaopatrenie – o zaopatrenie svätými sviatosťami.

Naši starkí a chorí, ktorých máme medzi sebou nemálo, potrebujú, aby sme si ich všímali, pomáhali im, a to tak po stránke telesnej, ako aj po stránke duchovnej. A oni – naši starkí a chorí – môžu (čo si asi málokto z nás uvedomuje) veľmi pomáhať nám: trpezlivým znášaním svojej choroby a staroby, ktoré obetujú za Cirkev, za svoju farnosť, za svojich blízkych. Takíto starkí a chorí sú skutočnými pokladmi vo farnosti a zasluhujú si našu úctu a vďačnosť.

Ak hovoríme o sviatosťnom zaopatrení chorých, tu nejde len o bezprostrednú prípravu na smrť, ale – a to je dôležitejšie – o duchovnú pomoc počas choroby a staroby. Kňaza by sme k chorému nemali volať až vtedy, keď už má „dušu na jazyku“, keď mu už kňaz neraz ani nemôže pomôcť. K chorému máme volať kňaza vždy vtedy, keď sa ocitne v situácii, že sám ani s pomocou iných nie je schopný ísť do kostola.

Kňaz pri návšteve chorého vyslúži sviatosť, ktoré chce a je schopný prijať, a modlí sa za jeho uzdravenie. Mnohí sú vďační za túto službu a návštevu kňaza netrpezlivo očakávajú. Je to znak túžby po Ježišovi a dobrách, ktoré nám ponúka prostredníctvom Cirkvi.

Návšteva kňaza u chorých

V našej farnosti kňaz navštevuje chorých a starých pravidelne každý mesiac v prvopiatkovom týždni:

- streda – Papradno, horný koniec,
- štvrtok – Papradno, dolný koniec,
- piatok – Brvnište a domov dôchodcov.

Ostatní, ktorí nevyužívajú mesačnú návštevu, majú možnosť prijať sviatosť pred vianočnými a veľkonočnými sviatkami.

(Keby sa našiel vhodný pomocník, ktorý by chcel vo farnosti vykonávať službu mimoriadneho rozdávatela sv. prijímania, mohli by naši chorí – najmä tí, čo pravidelne chodievali ku sviatosťom – prijať Eucharistiu aj každú nedeľu.) Táto služba je bezplatná!

Neváhajte žiadať o túto službu. Nehovorme, že „nechceme otravovať kňaza, lebo má toho veľa“ a pod. Kňaza máme medzi sebou aj preto, aby sa staral o nás aj v čase našej choroby a staroby.

Čo pripraviť?

Ak má prísť kňaz k vám alebo k vášmu príbuznému, prestrite na stôl biely obrus, položte naň krížik a aspoň 1 zažatú sviecu. Ak máte poruke svätenú vodu, môžete ju pripraviť do pohárika spolu s vetvičkou – kňaz ňou pokropí vás i váš príbytok.

Je veľmi pekné, keď sa pri chorom zhromaždia aj príbuzní alebo priatelia a spolu s kňazom sa modlia. Nezabudnime prejať vhodným spôsobom (pokľaknutím) úctu Pánu Ježišovi, prítomného v Eucharistii.

Sviatosť pomazania chorých

Mnohí ľudia sa boja tejto sviatosti, možno aj preto, že sa neraz neprávne nazýva „posledné pomazanie“. Táto sviatosť však má pomáhať chorému práve počas choroby a staroby a priniesť mu úľavu, a preto ju môžeme prijať viackrát. Dôkazom toho sú mnohí naši farníci, ktorú ju už niekoľkokrát prijali, sú medzi nami a tešia sa z Božej pomoci v chorobe alebo aj z uzdravenia.

Sviatosť pomazania chorých udeľujeme v kostole na Svetový deň chorých (11. februára); ostatným chorým, ktorí nemôžu prísť do kostola, ju udeľujeme doma pred veľkonočnými sviatkami.

Duchovná služba v nemocnici

Aj v nemocnici v Považskej Bystrici je postarané o našich chorých. Službu vykonáva nemocničný kaplán dp. František Galvánek, ktorý denne prechádza oddelenia, aby poslušil tým, čo o to žiadajú. Preto chorých, ktorí sú hospitalizovaní v nemocnici, nahlasujte priamo nemocničnému kaplánovi na č. tel. 0905 262921 (môžete nechať odkaz alebo poslať SMS s menom chorého, oddelením a číslom izby).

Ak považujete kňaza vo farnosti za svojho duchovného otca, je pekné, keď pobyt svojich blízkych v nemocnici oznámite aj jemu.

To isté platí, ak je niekto hospitalizovaný aj v inej nemocnici.

Sväté omše pre chorých

Veľkou pomocou pre našich starkých a chorých sú aj sväté omše, vysielané prostredníctvom rozhlasu a televízie. Na rádiu Lumen býva sv. omša vysielaná pravidelne každý deň o 18:00 h.; televízia LUX vysielala sv. omšu pre chorých v nedeľu o 10:00 h. (TV Lux je možné zaradiť aj medzi programy káblovej televízie – závisí to od operátora a záujmu divákov).

Jozef Hlinka, farár

Tohoročná púť pri kaplnke pred Suchou. Interiér kaplnky.

Sú z nich už školáci

Hrej, slniečko hrej,
na lúku sa smej.
Zobuď na nej kvietky,
rozveseľ nás všetkých
a bude nám hej.

Túto pieseň spievali mladšie deti materskej školy v Papradne svojim starším kamarátom, predškolákmi. Prišli sa s nimi rozlúčiť. Spoločne si zaspomínali na chvíle, ktoré prežili s kamarátmi, aj s ich učiteľkami počas pobytu v škôlke. Do prvého ročníka ZŠ odišlo 18 detí.

Pre ešte krajší pobyt v Javorníkoch

Ako sa želania zmenili na skutočnosť

S myšlienkou spríjemniť pobyt v Javorníkoch všetkým návštevníkom prišli už pred 20 –imi rokmi členovia Krúžku ochrancov prírody. Po jeho zániku na túto iniciatívu nadviazal novozaložený Klub turistov Papradno, v menšej miere turisti z Brvnísta.

Ale až po získaní finančných prostriedkov z **európskeho programu INTEREG III. A**, sa mohol uskutočniť projekt „Turistická trasa JAVORNÍK“ v rámci ktorého sa v Javorníkoch vybudovalo niečo, čo si turisti a ostatní návštevníci Javorníkov dovtedy len želali a čo nám môžu závidieť i niektoré väčšie a známejšie turistické strediská.

Projekt sa realizoval približne na 16 kilometrovom okruhu. Vyčistili sa chodníky nízkeho až stredného stupňa náročnosti, určené pre cyklistov a peších turistov, ale aj pre rodiny s deťmi. Pre zvýšenie komfortu a atraktivity je trasa vybavená altánkami, rozhľadňou, Informačnými tabuľami a kamenými ohniskami na týchto miestach:

A) **turistické prístrešky – altánky** (Podjavorník, Gežov-

ské sedlo pod Veľkým Javorníkom, Stratenec, Bukovina, pod Malým Javorníkom)

B) **posedenia – stôl s lavičkami** (Gežovské sedlo, Stratenec, Bukovina, pod Malým Javorníkom pri studničke)

C) **informačné tabule** (Podjavorník, Gežovské sedlo, Stratenec, Bukovina, pod malým Javorníkom), **mapy Javorníkov** (Podjavorník, Stratenec)

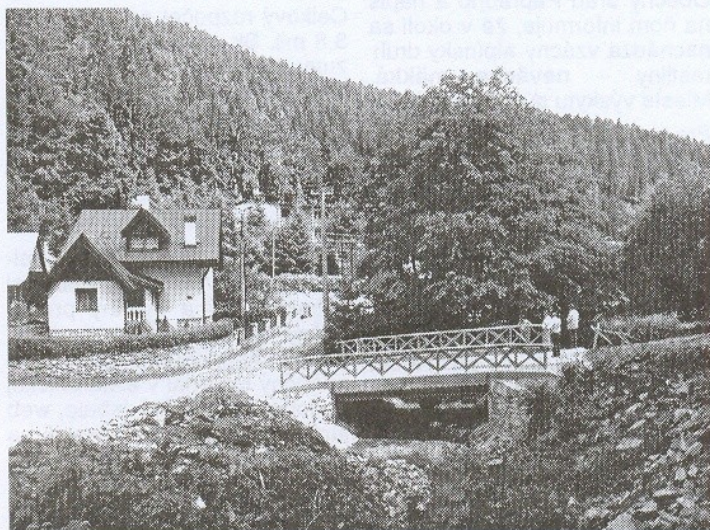
D) **kamenné ohniská** (Gežovské sedlo, Stratenec, na Šamajke, Bukovina, pod Malým Javorníkom)

E) na Šamajke a pod Malým Javorníkom sú zastrešené studničky

F) vybudoval **betónový mostík** na Krželi

G) **vyhladková veža** Stratenec

Ak k tomu všetkému, čo sa vybudovalo cez program INTEREG III.A pripočítame ešte to, čo sa realizovalo predtým ochranármi a turistami z Papradna a Brvnísta (informácie sú uvedené v predchádzajúcich Polazníkoch), nájdeme na trase mnoho zaujímavých miest, kde sa oplatí zastaviť.

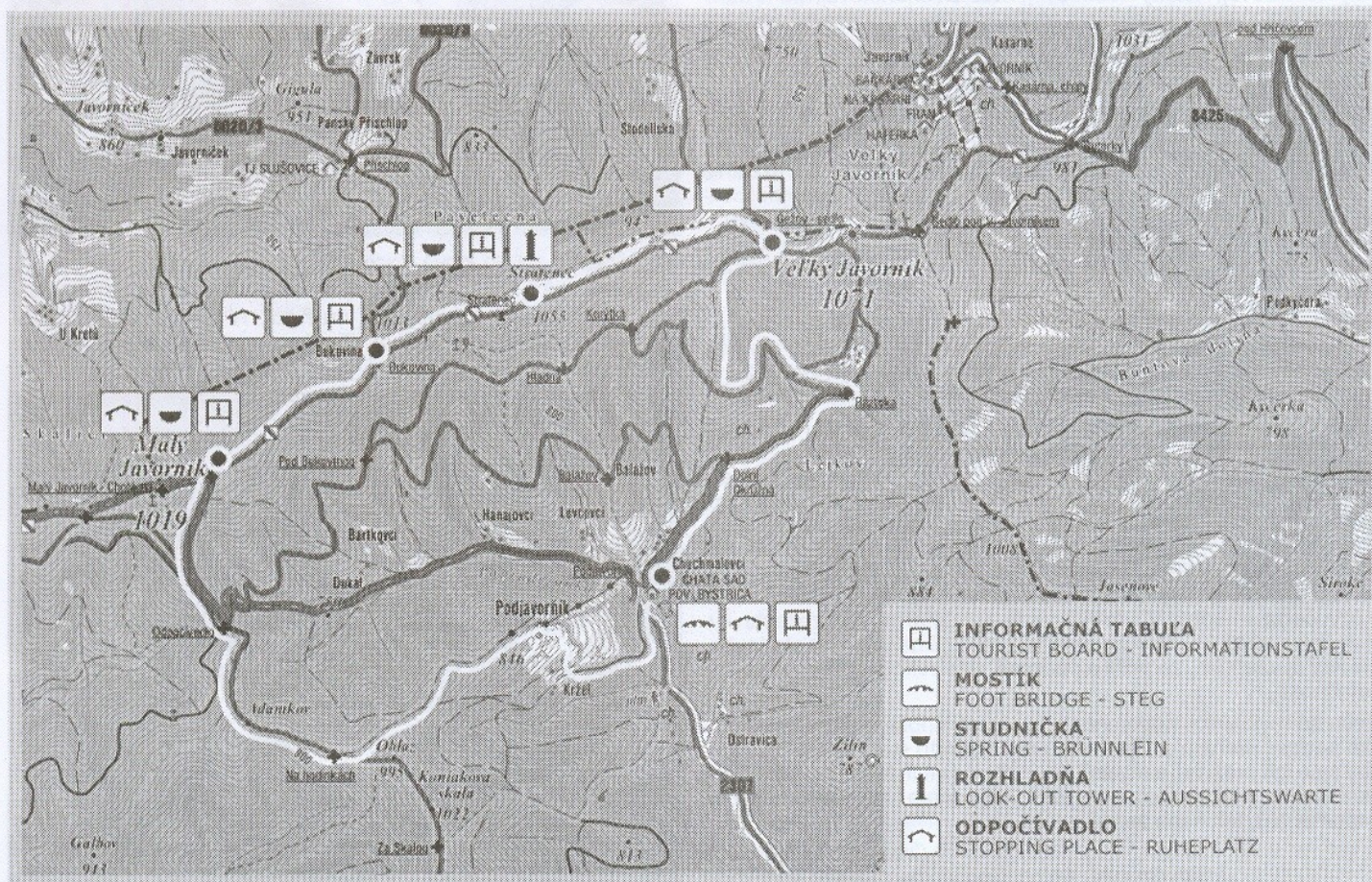

Medzi miesta s najkrajším výhľadom na trase Javorník patrí **Stratenec** (pri Troch krížoch). To bol aj dôvod na umiestnenie vyhladkovej veže. Vyrúbaním pásu lesa sa konečne, aspoň na jednom mieste otvoril výhľad aj na slovenskú stranu. S týmto ná-

padom prišiel dávnejšie Ján Bednár (rázne to aj presadzoval), bývalý starosta p. Milan Grupáč myšlienku doplnil ešte o rozhľadňu. A aj keď k ideálu výhľadu na našu stranu ešte niečo chýba, mnoho turistov sa tu zastaví práve kvôli nemu.

TRASA JAVORNÍK

Javornický hrebeň je malebným, prírodne, kultúrne a historicky zaujímavým územím na hranici medzi Slovenskou a Českou republikou. História osídlenia tohto územia človekom nie je dlhá, ale aj napriek tomu je nezmazateľne vpísaná do charakteru tunajšej valašskej krajiny. Pre svoju jedinečnosť sa toto územie stalo súčasťou dvoch chránených krajinných oblastí – CHKO Kysuce a CHKO Beskydy (ČR). Typická je mozaikovitá štruktúra krajiny s rozptýleným osídlením, striedajúcimi sa lúkami, pasienkami a lesmi.

Vedľa prístrešku na **Bukovine** si určite všimneme rozmerný kamenný balvan. Ten dal osadiť Obecný úrad Papradno a nápis na ňom informuje, že v okolí sa nachádza vzácny alpský druh rastliny – **nevädza mäkká**. Miesta výskytu sú ohradené.

Pre tých, ktorí majú radi niečo tajomné, nepreskúmané, odporúčame medzi Stratencom a Gežovským sedlom zísť niekoľko metrov pod hrebeň (na slovenskú stranu), na miesta zvané **Korýtká**. Výstižné pomenovanie dostali podľa dlhých, vysokých valov, v niekoľkých radoch nad sebou. Traduje sa, že sa tu ľudia ukrývali v časoch tureckého nebezpečenstva. Sú dielom prírody alebo ich vybudovala ľudská ruká? Ktovie, odpoveď by mohli dať len odborníci.

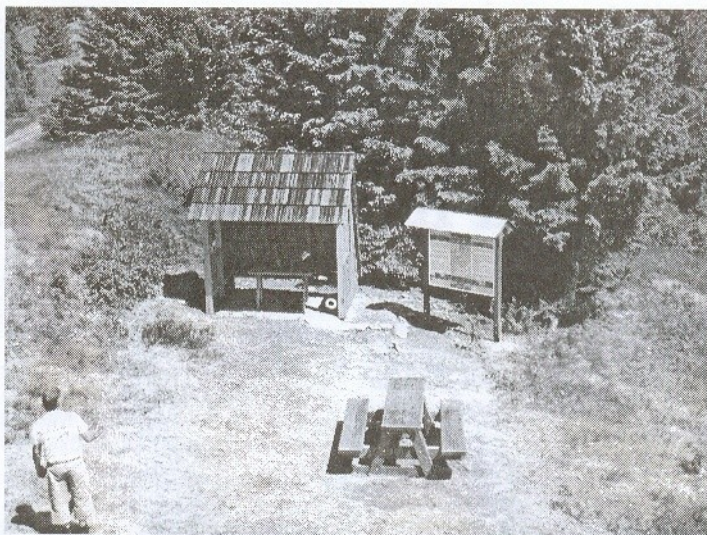
Na doplnenie našej úvahy o krajších Javorníkoch vás chceme informovať o financovaní a priebehu realizácie projektu „Turistická trasa Javorník“. Myšlienka vzniku projektu a začiatok samotnej realizácie je dielom bývalého starostu obce M. Grupáča. Vďaka časti investičných nákladov

projektu zrealizovaná v I. polroku 2008 za starostovania Š. Hatajčíka.

Celkový rozpočet na projekt bol 3,8 mil. Sk. Obec projekt zrealizuje, zafinancuje a 95% nákladov bude obci ministerstvom vrátené. Obec má 5% spoluúčasť, to je 190 tis. Sk. Projekt realizovala firma Jána Levčíka z Papradna, ktorá zvíťazila v súťaži spomedzi troch uchádzačov.

S realizáciou sa začalo v II. polroku 2006. V tomto období bol zabezpečený a vydaný propagačný a informačný materiál (mapy, fotodokumentácia, propagačný materiál v elektronickej podobe, informačné tabule, web stránka, čistili a upravovali sa chodníky o výmere cca 8 000 m², boli zhotovené a osadené dva turistické prístrešky). Do decembra 2006 boli zrealizované práce v hodnote 1,5 mil. Sk. Nastal však problém s refakturáciou faktúr, ktoré obec uhradila a z toho dôvodu sa v roku 2007 na projekte nepokračovalo.

Spolu s ministerstvom výstavby sa robili všetky kroky, aby sa

v projekte pokračovalo, obec doplnila niektoré doklady, bol podpísaný dodatok k pôvodnej zmluve a termín dokončenia bol posunutý na 30. 6. 2008.

V decembri 2007 boli uhradené ministerstvom faktúry za rok 2006, ktoré obec zaplatila a od januára 2008 sa mohlo pokračovať v prácach. Do 30. 6. 2008 sa projekt dokončil (rozhľadňa,

mostík na Kržel, drevené prístrešky, ...) preinvestovalo sa 2,3 mil. Sk. V auguste bolo obci vrátené 1,1, mil. Sk a v najbližších dňoch bude refundovaný – vrátený zostatok.

Realizáciu projektu INTEREG III.A sa staral Juraj Palko z Obecného úradu Papradno.

A. Balušík, Ing. M. Balušíková

Stretnutie Kržľanov

V sobotu 19. júla sa v osade Kržel – Podjavorník stretli Kržľania – rodáci a ich potomkovia. Bolo to už druhé stretnutie, tento rok to bolo po piatich rokoch. Pridali sa aj ďalší chalupári z osád z Podjavorníka.

Stretnutie prišli pozdraviť aj priatelia z Grúnika, Hornej Marikovej a starosta obce Štefan Hatajčík. Všetkých čakal bohatý kultúrny program. Zazneli kržľanské trávnicie v podaní krojovaných „dievčat“ Ľudmily Kolkusovej, Heleny Húdekovej, Stázy Dzurjaníkovej, Márie Jančíkovej. Bolo veselo až do rána, myšlienka spolupatričnosti, vzájomnosti a hrdosti na rodnú hrud sa niesla pri reči známych i neznámych ľudí z celej republiky i zo zahraničia. Spomenuli si na najstarších žijúcich rodákov – Pavlína Grupáčová má 93 rokov. Slzy sa zaleskli pri spomienke na tých, ktorí nás navždy opustili.

Pri spomienke na uplynulých päť rokov padli slová, že sa všeličo zmenilo k lepšiemu a pomohlo chalupárom. Najviac sú Kržľania vďační za nový most, ktorý bol už potrebný ako soľ. V samotnej osade sú aj problémy, najmä s úpravou cesty. Nie všetci, ktorí ju využívajú, majú záujem aj o jej údržbu tak, aby bola funkčná aj v ďalších rokoch. Treba si uvedomiť, že nikto nám ju nebude udržiavať, iba my sami.

Veľkým prínosom pre spoznanie histórie osady Kržel je spracovanie brožúry RSDr. Ing. Vladom Michvocíkom, ktorú podaroval účastníkom stretnutia. Sú v nej informácie od vzniku osady, jej vývoj, zvyklosti obyvateľov, popísaný neskutočne ťažký život a fotografie.

Na druhý deň v nedeľu s harmonikou a spevom sa účastníci pristavili pri chalúpkach so želaním všetkého dobrého a s prianím príjemných chvíľ a zaslúženého oddychu vo svojich príbytkoch. Nechýbal ani ohňostroj. O dobrú náladu sa starali viacerí harmonikári. Chutil vynikajúci guláš, ktorý navarila Valika Máčková. Nechýbalo dobré pivočko a ďalšie dobroty. Aj touto cestou ďakujeme Tiborovi Knapovi, Jánovi Háronikovi, Milke Zdurjenčíkovej a Vladovi Balušíkovi za ich ochotu vyjsť účastníkom stretnutia v ústrety. Marián Turičik sa staral o ozvučenie a hudbu, Vlado Hromadík pomáhal pri dovoze techniky. Ďakujeme všetkým, ktorí sa aktívne podieľali na príprave stretnutia, ale tiež aj všetkým, že prišli a podporili túto peknú myšlienku spolupatričnosti.

Nech sa myšlienka vzájomnosti, spolupatričnosti a hrdosti na rodiško naďalej prehlbuje. Žijeme iba raz a takéto stretnutia stoja zato, aby sme ich prežívali a mysleli na pozitívne veci. Nech naďalej žije a skrášľuje sa krásna osada Kržel. A žiadame tých, ktorí keď ničím nepomáhajú, tak nech aspoň neškodia.

Organizátori stretnutia
Milan Grupáč, Anton Macháč a František Michvocík

Oblečieme sa do kroja, vytiahneme naše vyšívané poklady, opatrované niekoľko rokov, zoberieme harmoniky a stretneme sa v našich chalúpkach na Kržli. Niet piesne, ktorá by človeku nepriniesla radosť. Tešíme sa na ďalšie spoločné stretnutie.

Rodák jubilant Štefan Meliš

9. septembra sa dožil významného životného jubilea 80 rokov náš spolupracovník Štefan Meliš. Patrí medzi najaktívnejších papradnianských rodákov, o čom sa všetci presvedčame v každom čísle Polazníka pri uverejňovaní jeho článkov, povestí, rozprávok.

Štefan Meliš sa narodil v Papradne v chudobnej rodine. Ako spomína: „Po večeroch na „posedzenej“, po robote ba aj v prestávkach medzi prácou na roli si ľudia rozprávali veľa príbehov – skutočných, vymyslených i fantastických o vílach, svetlonochoch, blaboce. Toto všetko ma zaujímalo, ale vtedy som si ešte príbehy nezapisoval. Iba tu a tam nejaké poznámky. Naozaj systematicky som začal zaznamenávať tieto rozprávania ako mládenec do pamätníkov. Mám také príslovie Hovoriť znamená veľa, ale písať znamená viac. Keď sa niečo napíše už to ostane zaznamenané.“

Znáмым v dedine sa stal už vtedy, keď ako žiak začal nielen písať, ale aj hovoriť vo veršoch. Vo veršoch dokázal opísať rôzne udalosti a životné príbehy. Dnes už s úsmevom spomína na svoj prvý peňažný honorár. V jednej básni pravdivo opísal svojho príbuzného, ktorý sa preto hneď bežal sťažovať na neho nielen do školy- mešťanky v Brvništi, ale aj žandárom. Žandári si báseň prečítali, dali mu 10 korún, čo bolo na tie časy dosť peňazí a poslali domov.

Ako mládenec dokonca vydával vlastný týždenník, kde opísal aktuálne udalosti v básniach, s humorom. Je škoda, že sa žiadny exemplár nezachoval.

Aj keď sa neskôr začal venovať iným, vážnejším veciam (ako sám hovorí, keď zmúdre), najväčšiu popularitu mu v dedine priniesli práve jeho úsmevné veršované príbehy.

V roku 1946 sa rodina presťahovala na dolniaky do Dubníka. Keď sa vrátili späť, začal sa systematicky venovať písaniu a zberaniu príbehov, povestí, rozprávok nie len z Papradna, ale celej doliny ba celého okresu. „Povesti a rozprávania som si zapisoval nielen od starších, ale aj tých mladších. Navštevoval som aj miesta povestí – miesta kde sa víly zjavili; kde svetlonoši chodili; kadiaľ prešlo nočné právo. Postretal som ľudí, ktorí mi porozprávali o zaujímavých názvoch v okolí, pýtal sa, či sa tam čosi zaujímavé nestalo. Niektorí povedali len 2-3 vety a ostatné som si domyslel, dotvoril.“

Nazberal približne 400 povestí a príbehov.

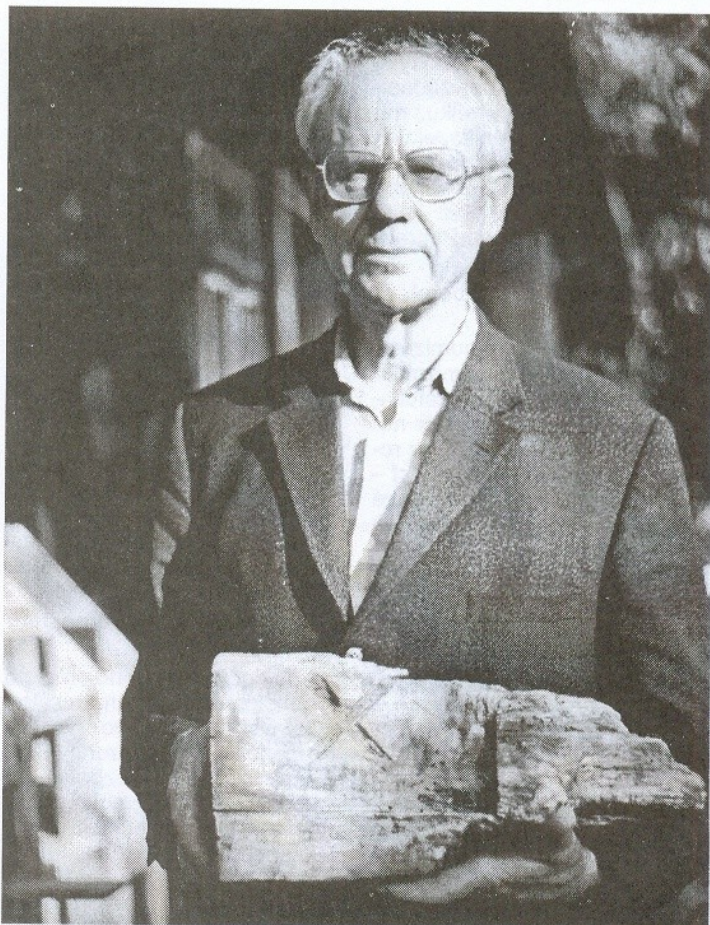
Prvých desať pamätníkov zozbieraných príbehov daroval matici slovenskej – boli tam povesti z celého okolia. Teraz sú uložené v archíve v Slovenskej národnej knižnici v Martine.

Z jeho zbierok vyšli tri knihy – Povesti a rozprávky z Považia v roku 2000, Kráľ Matej pod Manínom – roku 2003, ktorej prezentácia bola v Papradne. Povesti z povážskych dolín a teraz sa pripravuje v spolupráci s Považským osvetovým strediskom Považská Bystrica ďalšia kniha jeho povestí.

Ďalšou jeho záľubou je história a archeológia. Už v škole v 3. ročníku ho na vlastivede zaujímala vlastiveda Slovenska. Neskôr to bol dejepis. „Najskôr som čítaval historické romány, ale zistil som, že je tam veľa autorovej fantázie a tak som začal študovať historické knihy.“

V roku 1958 sa robil archeologický prieskum v zátopovej oblasti pod priehradou Nimnica. Robil to doktor Petrovský a skúmal tiež celé okolie.

„Keď priehradu zaliala voda, tak chodili Papradňanci pozeráť na priehradu ako na malé more. Raz sme sa tam boli pozrieť aj so ženou. A na kopci Predná hôrka bolo kúrenisko, kde sa mi náhodou do topánky zachytil obhorený patyk, chcel som ho odhodiť, ale zachytil sa ešte viac. Tak som ho riadne zachytil a odhodil. A tým sa z toho kúreniska vyvalil črep. Pozerám, že je akýsi zvláštny – hrubý, zrnitý materiál, zvislé ryhy. Tak som tam začal kutrať a našiel snáď 15 podobných črepov a z jednej nádoby. Pozberal som to a napísal do múzea. Ohlásil sa mi doktor Petrovský. Spolu sme išli na Prednú hôrku a objavili, že tam bol hrádok z obdobia púchovskej kultúry. Dovtedy nebolo známe, že by tu na okolí bol hrádok. Tak som sa dostal do archeológie. Potom som s ním chodil na prieskum po celom okolí. Tak ma to bavilo, vtedy sa nevedelo, kde aké sídliská či pohrebiská tu boli. To ma priťahovalo – odhaliť tie tajomstvá; zo zatemneného neba aspoň tie hviezdčky sa trblietajú.“

Štefan Meliš má v rukách drevo z domu číslo 77. Jeho poslednou majiteľkou bola Jozefa Vlčíková, rod. Kapráliková a bol zbúraný približne v roku 1987. Drevo slúžilo na ukladanie do rohu základov.

Aj toto bol dôkaz, že sa tu ľudia nachádzali už dávno a nie až od 15. storočia ako tvrdili niektorí historici. „Tak veľmi ma to zaujalo, že som tomu venoval celý čas po práci, nedele, svoj voľný čas. Som vďačný svojej žene, ktorá mala a má porozumenie pre všetky moje záľuby. Bez jej tichého súhlasu by som toto všetko nedokázal.“

Štefan Meliš zmapoval históriu Papradna od najstarších čias až po minulé storočie. Zaujímal sa o históriu obce, ale tiež zapísal zaujímavosti o ľuďoch tu žijúcich,

o svetových udalostiach v ktorých boli aj Papradňanci. Mnohé z jeho zaujímavých článkov sme uverejnili v našom Polazníku. Nám len prichodí tuto jeho činnosť – zbieranie povestí a materiálu k dejinám Papradna – vysoko oceniť. Veď koľko obcí na Slovensku pozná svoju históriu tak ako my, a to práve jeho zásluhou.

Osobne sa podieľal na archeologických vykopávkach v našej oblasti a môže sa pochváliť mnohými významnými nálezmi – radiaralita, črepy, kovové predmety.

Pokračovanie na str. 8

Prezentácia knihy „Kráľ Matej pod Manínom“.

Hovoriť znamená veľa, ale písať znamená viac

pokračovanie zo str. 7

Našiel predhistorické artefakty aj v Papradne. Jednu z najvzácnejších – obsidiánovú strelku, mu však dal Adrian Lapúnik. Jej vek sa odhaduje na približne 5 tisíc rokov a bola zrejme dovezená z východného Slovenska. Je to pekná pamiatka z obce Papradno uložená v múzeu.

Popri archeológii pozberal aj veľa povestí.

Písal archeologickú aj numizmatickú kroniku. Veru, aj numizmatika je jedna z jeho ďalších záľub – založil v Považskej Bystrici numizmatický krúžok. V 70-tych rokoch vykazovali bohatú činnosť – mali veľa výstav a aukcií, na ktoré prichádzali záujemcovia nie len zo Slovenska, ale aj z Moravy.

Je členom Slovenskej archeologickej spoločnosti, Slovenskej numizmatickej a medailárskej spoločnosti, člen Matice slovenskej.

Všetko, čo sa týka histórie, ho zaujíma. Má doma veľa kníh z histórie, zberá staré čítanky, z edície Dobré slovo, ktorá je jeho obľúbená, mu chýba posledných 5 kníh z celkového počtu 108. Sú to knihy, ktoré čítal ako mladý a veľmi si ich obľúbil. Má knihy tiež od všetkých slovenských prezidentov, knihy od spisovateľov Ferkových... Až sa mi zdá nemožné všetko vymenovať.

Nesmieme zabudnúť ani na jeho rezbársku tvorbu. „Keď som chodil po prírode tak som často zbadal zaujímavý samorast. Tak som si ich všimol pozornejšie a mám naozaj zaujímavé kúsky, z ktorých som mnohé rozdal. Ale často sa stalo, že som chcel nájsť nejaký motív a nedarilo sa mi. Tak mi prišiel takýto nápad do rozumu – načo by som to vyhládal po prírode, veď si to vystrúham. Urobil som prvú figúrku a nebol som spokojný. Povedal som si – Štefo z teba jakživ žiadny rezbár nebude, lebo tá tvoja figúrka je nanič. Tak som prestal vyrezávať. Ale o mesiac som to skúsil zasa – ani druhá figúrka sa

mi nelúbila. Urobil som ešte 2-3 a spálil som ich. Ale ďalšia sa mi už zaľúbila.“

Najskôr robil postavy z dedinského prostredia a potom začal robiť rozprávkové motívy a rozprávkové súsošia. Tie sa mu už celkom pozdávali a tak v tejto práci pokračoval. Začali sa prvé výstavy. V spolupráci s Považským osvetovým strediskom v Považskej Bystrici usporadúval výstavy svojich prác po školách v širokom okolí. Vždy vozil 20-30 figúrok a v rámci besedy sa deti veľa naučili, ale aj zabavili.

O jeho figúrkach sa dozvedeli aj v Slovenskom národnom múzeu v Bratislave a tak je teraz tam a tiež v Slovenskej národnej galérii jeho 10 figúrok a súsoší napr. Baláž ako zabíja draka, Stará dievka a čert.

Robil aj veľkomoravské postavy napr. Svätopluk.

Keď sa dozvedeli o jeho práci po Slovensku, tak ho organizátori folklórnych slávností vo Východnej niekoľko rokov prehovárali, aby sa zúčastnil rezbárskeho sympózia, kde sa robili sochy z dreva. Nakoniec súhlasil a vytvoril sochu kráľa Svätopluka.

Ocenení jeho prác je veľa – medaily, diplomy a čestné uznania za numizmatiku,

- cena primátora Žilinského kraja za knihu Kráľ Matej spod Manína. Táto kniha bola ocenená ako najkrajšia kniha pre mládež za rok 2002
- ocenenia od mesta Považská Bystrica a z regionálneho osvetového strediska PN
- ocenenie z Ružomberku z celoslovenskej výstavy drevných figúrok

Počas nášho rozhovoru som často len s úžasom počúvala, čo všetko sa dá stihnúť za jeden ľudský život. Ako povedal Štefan Meliš, bez pochopenia a podpory zo strany manželky a rodiny by tieto svoje záľuby nemohol realizovať.

Ako krivého Kľučku zlapali

Hoci od posledných lapačiek uplynulo už 160 rokov, spomienky na ne ešte celkom nevymizli. Niektoré z nich, ako ich zapísal Štefan Meliš, uverejníme postupne v Polazníku.

Za oných čias, keď boli lapačky, prišli vojaci aj do našej dediny mladých chlapcov za vojakov lapať. V jednej chalupe bývali vtedy Kľučkovci, ktorí mali dvoch synov. Jeden z nich bol krivý, ale druhému nechýbalo nič.

Richtár s radnými sa radili, koho majú dať na vojnu zlapať. Lós padol aj na zdravého Kľučku, lebo tento chlapec richtárovi nevoňal a chcel sa ho striasť.

Vojakom-lapačom museli ľudia aj v nočnú hodinu otvárať, ak nechceli mať vylámané dvere. Vtedy ani neboli také zámky ako dnes. Obyčajná jasenová zápora zvaná zaobrdka by aj tak ľahko povolila, keby sa do dverí opreli mocní chlapi.

Tak tomu bolo aj u Kľučkovcov. Vojaci v temnej noci obkolesili ich chalupu a tí radšej lapačom otvorili podobrodsky. Vovliali sa do chalupy ako divá riava a všetko prehľadali. Izbu, pitvor, komoru, povalu. Nazreli i do pece, pod lavice a do všetkých kútov. Vtom čase ešte neboli posteľe, spávalo sa na širokých laviciach. Vojaci povytahovali spod huní a bruslekov spiacu deti, ktoré zdurené zo spánku pustili sa do revu.

Spod jednej hune vytiahli aj mladšieho Kľučku. Mládenca šikovného, ibaže na jednu nohu kríval. Vojaci – lapači ho odviekli a keď videli, že kríva, začali sa smiať, lebo si mysleli, že to len predstiera.

„Či krívaš, či nekrívaš, už si náš“, rehotali sa. „Richtár najlepšie vie, či z teba dobrý vojak bude.“

Bol to však omyl. Richtár kázal vojakom zlapať staršieho brata, ktorý nebol krivý. Ten však nespál doma, lebo si v susednej dedine našiel milú a ku nej chodil nocovať. Preto ho doma nenašli. Richtár zabudol vojakom povedať, že u Kľučkovcov sú dvaja mládenci a zlapať treba toho zdravého. Vojaci to nevedeli a ktorého našli, toho zobrali a odľižoval do obecného domu.

Tam už bolo plno chlapcov, nazháňaných z celej dediny. Strážili ich druhí vojaci, aby ani noha neušla. Ba čo viac, dávali im piť pálenku, aby nesmútili nad svojim nešťastím. Ponúkli aj krivému Kľučkovi, aby žiaľ zapil dobrým kvitom. Kľučka sa najprv zdráhal, nechcel piť. Báľ sa, že by bol potom vojakom zviazaný. No potom si pomyslel: Prečo bych si nevzal, keď mi núkajú. A keď mu vojak podával ďalší pohárik, zvaný verdúnek, povedal sám sebe: „Vypi si Kľučka, však ťa neodoberú.“

A tak si milý Kľučka popíjal, ani jeden verdúnek neodmietol a opakoval si: „Vypi si Kľučka, však ťa neodoberú.“ Veru sa aj trochu opil a vojaci sa mu smiali: „No počkaj, však ty zajtra vytriezveš, keď sa budeš so slobodou lúčiť.“

Na druhý deň zlapaných odviezli na konských vozoch – rebrinákoch do okresného mesta Bystrice a tam bol odvod. Všetkých zlapaných odobrali za vojakov, iba krivého Kľučku poslali domov. Odvodní páni hrešili vojakov-lapačov, načo zlapali takého krivého. Až potom sa vec vysvetlila, že ho zlapali namiesto brata, no nedalo sa už nič robiť.

Krivý Kľučka sa pomaly dokrivil domov, do rodnej dediny a po celý svoj život chválil lapačov ako si pri nich dobre vypil a neraz povedal, že je ochotný nechať sa zlapať i viackrát.

Tento príbeh sa dozvedel môj otec Adam od svojej matky Márie rodenej Šukovej, ktorá zomrela v roku 1916. Ja som si príbeh vypočul od otca.

Štefan Meliš

A hoci mu už do zbierok pribúda menej materiálu, stále je ešte veľa vecí, ktoré chce získať, objaviť. Nie kvôli peniazom alebo sláve, ale preto, aby sa zachovali pre budúce generácie.

Želáme mu, aby sa svojim záľubám a snád aj životnému poslaniu mohol ešte dlho venovať v dobrom zdraví. Nech pribúdajú ďalšie hviezdčky na jeho nebi poznania.

90. VÝROČIE KONCA 1. SVETOVEJ VOJNY

V tomto roku si pripomíname 90 rokov od skončenia 1. svetovej vojny. Vojny, v ktorej zahynulo 10 miliónov ľudí a ďalších 20 miliónov bolo zmrzačených. Invalidi bez nôh či rúk boli po vojne bežným zjavom v uliciach európskych miest.

Slováci ako občania Rakúsko-Uhorska rukovali do rakúsko-uhorskej armády a bojovali na ruskom, srbskom i talianskom fronte. Aj keď sa po čase o vojne rozprávali rozličné historiky, často aj humorné, hlavne z talianskeho frontu z bojov na rieke Piave, vojna nebola žiadnym veselým dobrodružstvom. Bola strašná a krutá, bojovalo sa v snehu i blate a o hlade.

Bojov na frontoch 1. svetovej vojny sa zúčastnili aj naši dedovia a pradedovia. Mnohí z nich sa nikdy nevrátili, doma zanechali vdovy a siroty. Ďalší sa dostali do ruského zajatia a domov prišli až niekoľko rokov po skončení vojny – medzi nich patrili napr. Ľudovít Hariš, Ján Hausner, Jozef Balušik, Ganádik a ďalší. Spomienky na front a zajatie ich prenasledovali do konca života.

Smutnou kapitolou konca 1. svetovej vojny bola hromadná poprava štyridsiatichštyroch slovenských chlapcov, príslušníkov náhradného 71. pešieho pluku v Kragujevac, medzi ktorými bol popravený aj občan Papradna – Hojdík.

Štyridsaťštyri popravených slovenských vojakov v srbskom Kragujevac je dodnes smutným mementom nezmyselnosti vojny a predsa sa ľudstvo nepoučilo a vojny sa vedú ďalej, i dnes. A hoci sa im ich strojcovia snažia dať humánne pomenovanie (napr. internacionálna bratská pomoc, Iracká sloboda), vojny prinášali vždy len utrpenie a hrôzu.

*Nad nezmyselnosťou vojen všetkých čias sa zamýšľa
aj náš jubilant, Štefan Meliš.*

Keď boli lapačky

Vojna, to slovo hodné hany a odsúdenia. A trvá ono s ľuďmi od ich začiatku. Až do dnešných čias. Ešte sa len ľudstvo zrodilo a začali sa vytvárať skupiny, tlupy, rody, kmene a neskoršie národy, štáty, ríše, veľmoci, tieto spoločenstvá počas celej histórie ľudstva viedli proti sebe vojny. Vo všetkých dobách času, vo všetkých kútoch našej planéty, kde ľudia žili.

Ľudia bojovali proti ľuďom. Nemilosrdne a kruto zabíjali pre hmotné potreby, pre pôdu, pre priestor, pre odlišnosť rás, pre náboženské

názory. Ale tiež pre lup, pre moc a pre nadvládu nad inými krajinami a národmi. Veru bolestné a krvavé sú dejiny ľudstva, plné nepochopiteľných rán. Sú to dejiny choré, možno nevyliečiteľné. Tá choroba ľudských dejín sa nazýva vojny.

V posledných storočiach, čím vyššiu úroveň nadobúda technika a veda, tým viac je táto choroba ničivejšia a skazonosnejšia. Dôkazom toho sú dve posledné svetové vojny. Len keby tá posledná bola naozaj poslednou, aby sa ľudstvo spamätalo a žilo v mieri.

Dejiny ľudstva, dejiny národov sú vlastne dejinami násilia, bojov a vojen. Vojen agresívnych i obranných. Všetky boli nešťastím obyvateľstva. Príčinou biedy, hladu, chorôb, smrti a iných hrôz. Nie inak tomu bolo i na našom Slovensku. Od čias predhistorických až po nedávnu minulosť. Mnoho, mnoho vojnových búrok sa nad našou krajinou prehnalo. Žiadna vojna však sama od seba nevznikne. Každé kráľovstvo, každý štátny aj neštátny útvar má vlastné vojsko, armádu.

A vojsko vždy muselo mať vodcov i radových vojakov. Tak tomu bolo i za čias Rakúsko-Uhorska. Panovník a jeho šľachta potrebovali mať svoju armádu a vojakov, lebo bez nich sa vojna nedá viesť. Dôstojníci a vojenská generalita sa vždy grupovala z vyšších spoločenských vrstiev. Zemani a šľachtici obyčajnými radovými vojakmi nechceli byť a tak za vlády rakúsko-uhorských kráľov týchto vojakov získavali dvoma spôsobmi. Verbovacami a lapačkami.

Armáda musela byť vždy mladá a telesne zdatná, preto sa stále omladzovala mladými chlapcami z ľudu. V čase mieru ju stačilo dopĺňať verbovaním. Vojaci – verbovači chodili po mestách a dedinách, vábili mladých chlapcov hudbou, spevom, štrnganím striebornými peniazmi. Slubovali dobrý vojenský život, vojenský mundúr, dobrú minútu a veľa peňazí. Zvedavcom núkali víno, pálenku a kto prijal ponúknutý pohár, vtiahol ho medzi seba a už ho mali. Mnohí mládenci naleteli na pekné sluby a zverbovali sa. Až potom vytriezveli zo sladkých

71. peší pluk na fronte.

slubov. No bolo už neskoro, lebo svoju slobodu založili na listinu pod krížik v kružku (podpisovali sa krížikom, lebo písať nevedeli).

Druhým, krutejším spôsobom, získavali páni mladých mužov za vojakov lapačkami. Tieto zaviedli hlavne v časoch vojnových konfliktov, keď bolo treba do bojov poslať viac vojska. Po dedinách chodili vojaci – lapači, ktorí si najprv od richtára vyžiadali údaje o mladých mužoch od 16 – 25 rokov a po-

tom ich musel vodiť od domu k domu, hlavne v noci. Nič netušiacich chlapcov násilím lapali ako zajatcov a odviekli pred obecny úrad, kde boli zapísaní a strážení. Takto zľapaní museli páni cisárovi slúžiť vo vojsku celých dvanásť rokov. Veru, aj v našej obci, v Papradne, sa lapačky konávali a boli postrachom pre celú dedinu. Nikto nevedel, koho richtár udá, koho odvieču. Niektorým sa podarilo ujsť do hôr alebo inde sa ukryť, ale koho lapači našli doma, ten bol ich. A záležalo to aj na richtárovi. Synov bohatších gazdov a svojich príbuzných neudával.

Takýmto spôsobom si páni za Rakúsko-Uhorska dopĺňali svoju armádu.

Ozvena, či odraz lapačiek sa dodnes zachoval v spomienkovom rozprávaní našich starších občanov. Niekoľko z týchto spomienok – povestí som zaznamenal. Pri jednej takejto lapačke zľapali aj môjho pradedu Petra Chantáka Vališa. Bolo to v roku 1848 a mal len šesťnásť rokov. Dvanásť rokov bol vojakom a ako vojak Rakúsko-uhorskej armády bojoval aj na talianskom fronte.

Posledné lapačky sa v našej obci konali v rokoch 1847 – 1848. Svedčí o tom stará listina, napísaná na obecnom úrade v Papradne 27. júla 1849, za richtárovania Štefana Kozáčíka. Uvádza

sa v nej, že obec sa dostala do finančných ťažkostí a obecná kasa je prázdna. V rokoch 1847 – 1848 sa v Papradne konali regrútácie a vojenské odvážky (násilné lapačky chlapcov a ich odvoz, zrejme do okresného mesta). Z tohoto zápisu sa dozvedáme, že náklady na lapačky neplatil štát, ani armáda, ale obec. V listine sa tiež zaznamenáva, že aby sa obecná kasa naplnila potrebnými peniazmi, musela obec predať kus zeme, zvanej Podkošariská na Žiare, Štefanovi, Antolovi a Ignácovi Jurkemikom za 160 zlatých šajnových florénov.

Neskoršie, za panovania Františka Jozefa I. (1848 – 1916) boli verbovačky a lapačky zrušené. Zaviedli sa povinné odvody, ľudovo zvané akcentírky. Tieto povinné odvody boli zrušené len pred pár rokmi.

V Maríkovej sa o lapačkách zachovala i ľudová pieseň Počúvajce chlapíci, ktorú si radi zaspievali aj speváci v Papradne.

*Počúvajce chlapíci
čo vám bujem vypráviam
v Maríkovej úradovej
na vojnu bujú brat.
U Krivčíkov na rohu
tam sa oni radzia,
dže by koho polapili
a do boja vetchali.
Bohatého škoda
nech si robí doma
a chudobný prenevoľný
len sa mykaj do boja.
Môj otec je starý
v roboce strhaný
a čiľ kej mu mám pomáhať
zebrali ma do vojny.*

Štefan Meliš

Blúza vojaka
71. pešieho pluku

Rokovalo obecné zastupiteľstvo

V priebehu druhého štvrtroka rokovalo obecné zastupiteľstvo 3x. Z jednotlivých uznesení vyberáme:

Obecné zastupiteľstvo v uznesení č. 6/2008 z 24.6.2008

A. Konštatuje

- na byt v novej bytovke bolo podaných 53 žiadostí, z ktorých požadované doklady splnilo 25 žiadateľov a 21 žiadateľov splnilo podmienky na pridelenie nájomného bytu, 4 žiadatelia nespĺnili podmienky

B. Schvaľuje

- zoznam žiadateľov na pridelenie nájomných bytov
- cena nájmu 1m² obytnej plochy v bytovom dome č.p. 1526 na 62 Sk/m²/mesiac + tvorba fondu opráv 4 Sk/m²/mesiac

Obecné zastupiteľstvo v uznesení č. 7/2008 z 25.6.2008:

A. Berie na vedomie:

- stanovisko hlavného kontrolóra obce k záverečnému účtu obce za rok 2007
- správu audítora z overenia ročnej účtovnej závierky obce za rok 2007

B. Schvaľuje

- celoročné hospodárenie obce za rok 2007 bez výhrad
- vykonať prednášku pre občanov obce k otázke zavedenia euro ceny
- návrh vedúcej ŠJ pre ZŠ Papradno na zvýšenie stravného s účinnosťou od 2.9.2008 a to:
 - dospelí 29 Sk/obed
 - starší žiaci obedy 27 Sk
 - mladší žiaci obedy 25 Sk
 - režijné náklady žiaci 2 Sk/obed
 - desiata 11 Sk
- návrh vedúcej ŠJ pri MŠ Papradno na zvýšenie stravného s účinnosťou od 2. 9. 2008 a to:
 - stravné na 1 dieťa 30 Sk/deň
 - počet prijatých detí do MŠ Papradno pre šk. rok 2008/2009 v počte 42 detí
 - finančný príspevok pre futbalové mužstvo - starí páni Papradna na reprezentáciu obce v Českej republike – 3000 Sk v Karolíne, 3000 Sk v Jankoviciach
 - pripojenie pitnej vody do objektu kostola z vodovodnej prípojky pre dom smútku
 - zásady odmeňovania poslancov OZ a členov komisií OZ od 1. 7. 2008

C. Žiada

- Urbár – PS Papradno bezpodmienečne zabezpečiť kompetentného zástupcu výboru Urbáru-PS Papradno na predloženie správy o hospodárení v obecných lesoch za rok 2007, v prípade opätovnej neúčasti na zasadnutí OZ, obecné zastupiteľstvo bude zvažovať o výpovedi nájmu obecných lesov

Obecné zastupiteľstvo v uznesení č. 8/2008 z 22.7.2008

A. Berie na vedomie:

- správu o hospodárení v obecných lesoch na rok 2007
- správu riaditeľky MŠ Papradno, ktorá objasnila situáciu prijímania detí do MŠ

B. Schvaľuje

- vyčlenenie finančných prostriedkov z rozpočtu obce na realizáciu zámeru napísaného v projekte „Javorníky-brána k spolupráci v oblasti cestovného ruchu, Karolinka – Papradno“ v rámci žiadosti z Operačného programu cezhraničnej spolupráce SR-ČR, vo výške 25 000 Sk t.j. 5% z celkových nákladov na projekt za obec Papradno (500 000 Sk).
- odmenu obecnej kontrolórke obce Papradno za II.Q.2008
- finančný príspevok pre ZO-JDS Papradno vo výške 1200,- Sk na účasť na športových hrách

C. Ukladá

- Ing. Viere Zboranovej preveriť možnosti prenesenia kompetencií starostu obce na zástupcu starostu počas jeho dovolenky, PN a pod.

D. Žiada

- starostu obce zvážiť zotrvanie vo funkcii starostu obce a oboznámiť obecné zastupiteľstvo so svojim stanoviskom do 30. 7. 2008
- starostu obce skontaktovať sa s Ing. Zendekom a oboznámiť obecné zastupiteľstvo s výsledkom jednaní rozpracovanosti projektovej dokumentácie na budovu obecného úradu.

Obecné zastupiteľstvo v uznesení č. 9/2008 z 20.8.2008

A. Berie na vedomie:

- správu o výchovno-vyučovacích výsledkoch ZŠ Papradno na šk.r. 2007/2008
- správu hlavného kontrolóra obce o následnej finančnej kontrole v MKS Papradno

B. Schvaľuje

- plán činnosti hlavného kontrolóra obce Papradno na II.polrok 2008
- navýšenie ceny za vývoz TKO pre Milana Strašíka, Papradno 590 a Štefan Kopúnika Papradno 509 nasledovne:
 - za vývoz 1 ks VRK na sumu 1600 Sk
 - za vývoz 1 ks KUKA nádoby na sumu 19,60 navýšenie ceny platí od 1. 8. 2008

C. Ukladá

- Tiborovi Zboranovi, vedúcemu MKS a Emílii Zdurienčíkovej, účtovníčke MKS, odstrániť nedostatky z finančnej kontroly do 30. 10. 2008

D. Žiada starostu obce

- požiadať SSE a.s. Žilina o rekonštrukciu, resp. výmenu transformátora na Lašteku z dôvodu častej poruchovosti
- vykonať uvítanie detí do života narodených v roku 2007 v termíne do 30. 9. 2008

Domov dôchodcov – Domov sociálnych služieb Papradno

ponúka na odpredaj osobný automobil

VAZ 21093 (Lada Samara)

Modrý, rok výroby 1994, objem 1499 ccm

Benzín, najazdené 100 440 km

STK neplatná, aj na náhradné diely.

Záujemcovia doručia cenovú ponuku v zalepenej obálke s označením „Odpredaj automobilu“ do 25. 10. na adresu:

Domov dôchodcov – Domov sociálnych služieb

01813 Papradno, Tel. 042/4393 579, 0903 262 757

Euro a my

Všetci sme už zaregistrovali kampaň pred zavedením eura. Vieme, že výsledný konverzný kurz je 1 euro=30,1260 Sk. Na cenovkách je od 24. augusta povinné zobrazovanie duálnych cien (aj v slovenských korunách aj v eurách).

Hoci by sa zdalo, že informácií o zavedení novej meny je dosť, určite príde vhod súhrn poznatkov, ktoré nás budú čakať v najbližšej dobe:

- žiadna banka a.l. sporiteľňa nebude vykonávať výmenu korún za euro formou svojich zástupcov. Tzn. ktokoľvek by za vami prišiel domov a chcel vám poradiť pri výmene, príp. zameniť vám koruny za eurá, nie je zástupcom banky ale podvodník.
- výmenu korún za eurá budú robiť len banky priamo vo svojich pobočkách bez poplatkov
- banky od vás nebudú požadovať kvôli prechodu na euro žiadne informácie – neďávajte nikomu pod zámienkou prechodu na euro informácie o prístupe k vášmu účtu – číslo účtu, heslá, PIN kód a pod.
- slovenské bankovky a mince bude možné od 1.januára 2009 bezplatne zameniť za eurá:
 - mince v bankách do 30.júna 2009
 - bankovky v bankách do 31.decembra 2009
 - mince v Národnej banke Slovenska do 31.decembra 2013
 - bankovky v Národnej banke Slovenska bez časového obmedzenia
 - úspory na účtoch sa budú automaticky prerátavať na euro
 - dôchodcom a poberateľom iných dávok bude Sociálna poisťovňa automaticky prerátavať dávky podľa konverzného kurzu
 - od 1. januára do 16.januára 2009 sa bude dať v obchode platiť slovenskými korunami aj eurami, ale vydávať sa bude iba v eurách.
 - duálne zobrazovanie cien bude povinné ešte do 31. 12. 2009.

Po prázdninách opäť v škole

Po prvýkrát zasadlo do školských lavíc 20 detí. Aby sa im v škole darilo, to im zaželala nielen ich učiteľka Gabrišová, ale aj riaditeľ školy Ivan Šipek a starosta obce Štefan Hatajčík pridal aj darček.

Máme tu znovu septembrové dni a s nimi aj začiatok nového školského roku. Prázdniny, počas ktorých žiaci určite zažili veľa krásnych, nezabudnuteľných a bezstarostných chvíľ, spoznali nové krajiny či čarovné kúty nášho krásneho Slovenska, ubehli ako voda. A tak čerství, oddychnutí a plní elánu zasadli žiaci 2. septembra do školských lavíc, aby si pripomenuli to, čo cez prázdniny pozabúdali, ale hlavne, aby získali nové vedomosti a poznatky.

Vyparadení prišli do „veľkej“ školy aj najmenší žiaci – 20 prvákov. V ich očiach bolo trošku strachu, trošku zvedavosti, ale aj trošku túžby naučiť sa čítať, písať a počítať. Želáme im veľa šťastia a úspechov pri spoznávaní všetkých záhad sveta.

V tomto školskom roku máme 192 žiakov, 10 tried – 4 na I. stupni, 6 na II. stupni, jedno oddelenie ŠKD. Všetkých zamestnancov je 26 – z toho 13 učiteľov + farár a katechéta, 1 vychovávateľka a 10 správnych zamestnancov – 3 upratovačky na 6-hodinový úväzok, 2 školníci na polovičný úväzok, 3 pracovníčky v školskej jedálni a 2 administratívne sily – z nich jedna na polovičný úväzok.

V školskom roku 2007/2008 sme sa poďakovali za prácu na našej škole pani učiteľkám Karolíne Paliarikovej, Jane Zigovej, Alene Dudrovej a kaplánovi Petrovi Valaskému.

Vrátila sa učiteľka Janu Cepáková z materskej dovolenky, vítame učiteľku Ivetu Badžgoňovú a katechétku Máriu Pozníkovú.

Školský rok je už v plnom prúde, na prázdniny pomaly zabúdame. Čaká nás všetkých ešte 9 mesiacov náročnej práce, a preto želim všetkým – žiakom, učiteľom, ale aj rodičom veľa úspechov v škole a veľa radosti z učenia.

Riaditeľ školy Mgr. Ivan Šipek

Na Kriváni

V sobotu 13. 9. zorganizoval Klub turistov a lyžiarov pri Obecnom úrade Papradno výstup na Kriváň vo Vysokých Tatrách. Výstupu sa zúčastnilo 37 turistov (členov aj nečlenov klubu).

Najmladším účastníkom bol 7 ročný Andrejko Cedzo.

Turistický výlet si účastníci zájazd u mimoriadne pochvalovali, prispelo k tomu krásne slnečné a teplé počasie.

A čo bolo najdôležitejšie na tejto akcii? – utužilo a prehĺbilo sa priateľstvo medzi účastníkmi zájazdu.

Už teraz sa nevieme dočkať ďalšej podobnej akcie, na ktorú pozývame i vás.

Najlepšie sa darí dorastencom

Ešte štyri nedele môžeme sledovať súboje na ihriskách, čo aj v chladnejšom jesennom počasí. Najlepšie z našich troch družstiev sa darí dorastencom (na snímke), ktorí pod vedením Jána Macošinca a Daniel Lapúnika vedú I. triedu, najvyššiu súťaž v oblasti a tešia sa z výhier. Menej radosti priniesol futbal mužom, pohybujú sa v strede tabuľky. Už túto nedeľu ich čaká derby so susedným Brvništom, ktoré je momentálne v tabuľke v lepšom postavení. Zostávajúci traja súperci mužov by nemali byť nad sily nášho mužstva a body by mohli vylepšiť postavenie v tabuľke.

V minulej sezóne v máji t. r. zohrali naši muži v Ilave vyrovnaný zápas, ale tri body zostali domácim (1:0). V konečnej tabuľke obsadili futbalisti TJ Žiar Papradno 7. miesto.

Hokejbal v Papradne

V uplynulom ročníku, ktorý bol pre nás prvým, sme skočil na deviatom mieste. No po konci sezóny sme na nič nečakali a hneď sme začali s prípravou na ďalšiu sezónu. Prípravu sme začali na turnaji v Púchove, kde sme sa v ťažkej konkurencii prebojovali až do štvrtfinále, do ktorého sme postupovali z druhého miesta základnej skupiny. Nakoniec po prehre so Žilinou sme obsadili šieste miesto, ktoré bolo pre nás, ako nováčikov pekným umiestnením. Najväčším prínosom pre nás bol zápas proti Trenčínu, v ktorom sme remizovali 0:0. Ako sa neskôr ukázalo, bola to jediná strata bodu pre Trenčín počas celého turnaja. Získali sme veľa pozitívnych skúseností, ktoré nám určite budú ku prospechu. TOUTO CESTOU CHCEME POĎAKOVAŤ LUBOMÍROVI MITUNÍKOVÍ ZA FINANČNÝ PRÍSPEVOK, VĎAKA KTORÉMU SME MOHLI ŠARTOVAŤ NA TOMTO TURNAJI.

Na novú sezónu sme sa začali pripravovať na ihrisku za základnou školou, ktoré bolo zrekonštruované. Položil sa nový asfalt a nastriekali sa čiary, za čo ďakujeme starostovi obce Štefanovi Hatajčíkovi, riaditeľovi ZŠ Ivanovi Šípekovi, Mariánovi Krištofovi a v neposlednom rade Stanislavovi Lališovi.

Hoci sa na ihrisku urobilo kus práce, ešte náš čaká jedna neľahká úloha. Aby sme sa mohli naplno pripravovať na zápasy a hrať domáce zápasy v Papradne, chceli by sme postaviť mantinely, ktoré sú pre nás finančne veľmi náročné.

21. septembra 2008 začíname novú sezónu zápasom so Záskálím. Počas celej sezóny môžete výsledky sledovať v Považskobystrických novinách, alebo na našej internetovej stránke www.tjziarpapradno.sk, alebo nás pridte povzbudiť na ihrisko do Považskej Bystrice.

Tešíme sa na vás. Hokejbalový tím Papradno

I. trieda dorastenci jeseň 2008

3. 8.	Papradno – H. Poruba	5:1
10. 8.	Bolešov – Papradno	1:2
17. 8.	Papradno – Pruské	1:0
24. 8.	Lysá – Papradno	1:2
31. 8.	Papradno – Visolaje	6:0
7. 9.	Lúky – Papradno	1:1
14. 9.	Papradno – Orlové	1:0
21. 9.	Prečín – Papradno	2:3
28. 9.	Papradno – L. RovneB	4:1
5. 10.	Pružina – Papradno	1:0